

Uutiskirje Jäsenille

N:o 3 (43) * Maanantaina 26. huhtikuuta 2010

Työehtosopimusta ei eriytetä toistaiseksi Ammattiosastojen vaikutusvaltaa työehtosopimusasioissa lisätään

IAU - Edustajisto

IAU:n edustajiston kevätkokous oli koolla perjantaina 23.4. Kokouksessa käsiteltiin suurta periaatekysymystä - työehtosopimuksen eriyttämistä jatkossa kahdeksi erilliseksi sopimukseksi - hallituksen esityksen mukaisesti. Edustajisto hylkäsi esityksen sellaisenaan, mutta evästi hallitusta asiassa pitkällä saatekeskustelulla. Jatkossa ammattiosastojen asema korostuu sekä työehtosopimusneuvottelujen aikana että päätettäessä neuvottelutulosen hyväksymisestä.

Eriyttämisen lähtökohta

Keskustelu työehtosopimuksen eriyttämisestä erillisiksi sopimuksiksi on lähtöisin tekniikassa koetusta ongelmasta. Sen työehtosopimustavoitteet eivät ole tulleet riittävästi huomioituksi IAU:n päätöksente-

ossa. Tekniikan näkökulmasta oma työehtosopimus mahdollistaisi sen tavoiteasettelun ja erityispiirteiden huomioimisen nykyistä käytäntöä paremmin.

Hallituksen esitys

Hallituksen yksimielinen esitys edustajistolle perustui ajatuksen antaa päätösvalta työehtosopimuksen jakamisesta maapalvelupuolen ja tekniikan ammattiosastoille:

Mikäli maapalveluja edustavat ammattiosastot (ILMA ry 007, SSL ry 010 ja SLT ry 012) yhdessä tai teknisiä palveluja edustavat ammattiosastot (ITA ry 001 ja Insta RepAir 003 ry) yhdessä ilmaisevat halunsa tällaiseen ratkaisuun määräaikaan mennessä, edustajisto valtuuttaa IAU:n hallituksen asettamaan erilliset neuvottelukunnat neuvottelemaan Lentoliikenteen maapalveluja koskevasta työehtosopimuksesta ja Lentoliikenteen teknisiä palveluja koskevasta

työehtosopimuksesta seuraavalla työehtosopimuskierroksella.

Työryhmä

Hallituksen esitykseen sisältyi ajatus, että eriyttämisen vuoksi yleissitovuuden ei tule vaarantua kummankaan työehtosopimuksen osalta. Tätä ja muita kysymyksiä selvittämään hallitus oli asettanut työryhmän, jonka toimeksianto ei kuitenkaan kuulunut ottaa kantaa itse työehtosopimuksen eriyttämiseen, vaan taustoittaa asiaa edustajistolle päätöksentekoa varten.

Työryhmään kuuluivat edustajat kustakin ammattiosastosta sekä liiton toimistosta. Ulkopuolisena asiantuntijana toimi SAK:n päälakimies **Timo Koskinen**. Työryhmä sai selvitystyönsä valmiiksi siten,

Jatkuu seuraavalla sivulla ...

...jatkoa edelliseltä sivulta.

että edustajistolla oli se käytössään jo kevätkokouksen ennakkotapaamisessaan maanantaina 19.4.

Arvioita eriyttämisen vaikutuksista

Vahvistamislautakunta

Työehtosopimuksen yleissitovuuden joko vahvistaa tai on vahvistamatta yleissitovuuden vahvistamislautakunta sen jälkeen, kun sopimukset on solmittu. Lautakunta ei siis anna sopimusten vahvistamisesta ennakkopäätöksiä. Vuonna 2009 lautakunnalta haettiin vahvistamista 24 sopimukselle, joista 15 vahvistettiin.

Mikäli neuvottelut kahdesta erillisestä työehtosopimuksesta olisi käynnistetty, nykyisen työehtosopimuksen yleissitovuus ja mahdollinen jälkivaikutus olisi päätyneet elokuun 2010 lopussa. Uusien sopimusten solmimisen jälkeen, mutta ennen kuin lautakunta olisi ottanut kantaa niiden yleissitovuuden vahvistamiseen, olisi seurannut aika, jolloin sopimusaltamme olisi puuttunut yleissitovuus.

Työryhmä arvioi Palvelualojen Toimialaliittoon kuulumattomien yritysten saattavan tulkita tänä aikana tilannetta niin, että uudet sopimukset eivät sido heitä, vaan ainoastaan sopimuksen solmineen työnantajaliiton jäseniä yrityskohtaisesti.

Maapalvelut

Työryhmä otaksui pelkästään maapalveluja koskevan työehtosopimuksen yleissitovuuden säilymisen olevan todennäköistä. Tämä perustuu ennen muuta työnantajien korkeaan järjestäytymisasteeseen Palvelualojen Toimialaliittoon. Jos sopimusaloja koskevia rajariitoja tulisi, ne koskettaisivat lähinnä cateringia ja cargoa.

Tekniikka

Teknisten palvelujen yleissitovuuden säilymiseen työryhmä suhtautui maapalveluja kriittisemmin tai ainakin niin, että erityisen kriittisesti tulisi suhtautua kaikkien nykyisten tekniikan jäsentemme työehtojen säilymiseen sopimuksemme piirissä.

Tekniikan työnantajista merkittävä osa on järjestäytynyt muualle kuin Palvelualojen Toimialaliittoon. Tosin nämä ovat huomattavasti pienempiä työntekijöiden määrällä mitattuna kuin alan suurimmat toimijat. Huomionarvoisena seikkana työryhmä piti myös sitä, että toimihenkilöiden osuus tekniikan henkilöstöstä on suhteellisen suuri ja toimialakohtainen rajanveto saattaa olla vielä ongelmallisempaa kuin maapalveluissa.

Edustajiston keskustelu

Edustajisto kävi pitkän keskustelun työehtosopimuksen eriyttämisesityksestä. Myös Timo Koskinen oli kutsuttu kokoukseen vastaamaan esille nouseviin kysymyksiin ja esit-

tämään asiasta omia näkemyksiään.

Lähtökohtaisesti keskustelussa tunnistettiin tarve löytää keinoja, joilla lentoliikenteen palveluissa työskentelevien ammattiryhmien ja niitä edustavien ammattiosastojen näkemykset työehtosopimuksesta saataisiin paremmin esiin. Toisaalta useissa puheenvuoroissa painottui huoli työehtosopimuksen jakamiseen liittyvistä epävarmuustekijöistä ja IAU:n painoarvosta mahdollisesti uudessa tilanteessa.

Uusi linjaus

Keskustelun jälkeen edustajiston kantaa hallituksen esitykseen kartoitettiin koeäänestyksellä. Kun sen perusteella todettiin, että esitys tulisi todennäköisesti hylätyksi varsinaisessa äänestyksessä, edustajiston puheenjohtaja **Esa Suokas**, varapuheenjohtaja **Tommi Toivola** sekä hallituksen puheenjohtaja **Juhani Haapasaari** esittivät edustajistolle vaihtoehdoisen linjauksen työehtosopimuksen eriyttämiselle. Linjauksen lähtökohtana oli huomioida jatkossa nykyistä työehtosopimuksen käsitteilytapaa paremmin näkökannat, jotka tosiasiallisesti käynnistivät myös hankkeen eriyttää työehtosopimukset.

Edustajisto hyväksyi uuden toimintatapalinjauksen saatekeskusteluna hallitukselle. Siinä todettiin, että ammattiosastojen vaikutusvaltaa tulee

Jatkuu seuraavalla sivulla ...

... jatkoa edelliseltä sivulta.

lisätä sekä neuvoteltaessa että hyväksyttäessä työehtosopimus.

Käytännössä tämä toteutetaan niin, että ammattiosastot tekevät jatkossa joko erikseen tai ammattiosastoryhmittäin priorisoidut työehtosopimusesityksensä. Hallituksen tehtävänä on tässä vaiheessa ainoastaan todeta ammattiosastokohdattaiset tai -ryhmittäiset esitykset sekä mahdolliset yhteiset esitykset. Näistä lähtökohdista käsin työehtosopimusneuvotteluista vastaava neuvottelukunta aloittaa varsinaiset neuvottelut.

Neuvottelujen kuluessa neuvottelukunta informoi ammattiosastoja tai niiden muodostamia ryhmiä neuvottelujen kulusta ja esitysten etenemisestä. Kun neuvottelutulos syntyy, sen hyväksyminen edellyttää jatkossa IAU:n hallituksen hyväksynnän lisäksi ammattiosastojen hyväksymistä.

Näillä konkreettisilla menettelytapamuutoksilla lisätään ratkaisevasti ammattiosastojen vaikutusmahdollisuuksia, mutta myös vastuuta työehtosopimuksesta päätettäessä. Menettely- ja päätöksentävät sekä ammattiosastojen vaikutusmahdollisuudet ovat pitkälti samat, jotka olisi saavutettu kahdella erillisellä työehtosopimuksella. Koska työehtosopimuksen soveltamisala säilyy kuitenkin nykyisellään, uhka yleissitovuuden menettämisestä tai ainakin siitä, että osa jä-

senistöstämme joutuisi pois IAU:n solmiman työehtosopimuksen piiristä, pienenee.

Seuraavat neuvottelut

Seuraavan kerran Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus umpeutuu 31.8.2010, joten työehtosopimusneuvottelut käynnistyvät jälleen elokuussa. Tämän ja uuden menettelytapalinjauksen vuoksi ammattiosastojen on syytä aloittaa valmistautuminen neuvottelukierrokseen jo touko-kesäkuussa.

Tekstimuutos- ja palkankorotusesitysten ohella harkittavaksi tulevat tavat, jolla ammattiosastot voivat järjestää keskinäistä yhteistyötään ja koordinoita tavoiteasetteluaan. Niiden on myös järjestettävä yhteydenpitomuotonsa neuvottelukuntaan.

Sääntömääräiset asiat

Edustajiston kevätkokous käsittelee edellä esitetyn merkittävän toimintatapalinjauksen ohella perinteiset sääntöjen määräämät asiat. Niitä olivat IAU:n toiminta- ja tilikertomus, tilintarkastajan lausunto sekä tilinpäätös vuodelta 2009.

Viime vuoden lopussa IAU:n kokonaisjäsenmäärä oli 3 637, mikä on 4,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Jäsenmäärän väheneminen heijasti toimialan yleistä kehitystä. Lentoliikenteen matkustajamäärä Suomessa väheni samaan aikaan 7,8 ja tavaraliikenne 17,4 prosenttia. Irtisanomisista, osa-

aikaistamisia ja lomautuksia tehtiin lähes kaikissa toimialamme yrityksissä.

Ominaista vuodelle 2009 oli myös yritysrakenteiden suuret muutokset, kun lentoyhtiöryhmiin aiemmin kuuluneiden SGS Finland Oy:n sekä suurlta osin myös Northport Oy:n ja Finnair Cargo Terminal Operations Oy:n toimintoja siirrettiin uusille yrityksille, ISS Aviations Oy:lle, Barona Handling Oy:lle ja Suomen Transval Oy:lle.

IAU:n talous kehittyi edelleen suotuisasti viime vuonna. Tilikauden 2009 ylijäämä oli 185 000 euroa ja liiton pitkäaikaiset velat maksettiin kokonaan pois. Suhteellisesti suurin kuluerien nousu tapahtui asianajo- ja oikeudenkäyntikuluissa. Edustajisto myönsi hallituksen jäsenille tili- ja vastuuvapauden koskien tili vuotta 2009.

Ammattiosastojen määrä väheni yhdellä, kuudesta viiteen, Lounais-Suomen Ilmailulanyhdistys ry 002:n lopetettua toimintansa. Ammattiosastolla on ollut yksi paikka edustajistossa. Edustajisto päätti, että paikkaa ei enää täytetä uudella jäsenellä tällä edustajistokaudella, vaan edustajiston varsinaisten jäsenten määrä pudotetaan 19 jäseneen nykyisen kauden loppuun saakka. Se päättyy keväällä 2011.

Uutisterveisin
Juhani Haapasaari
